

วิกฤตโควิด: ศักดิ์ที่ยังอีกยาวไกล

ดร.ดอน นาครทรรพ
ฝ่ายเสถียรภาพระบบการเงิน
ธนาคารแห่งประเทศไทย

เมื่อเดือนเมษายน 2563 ผมเขียนบทความเรื่อง วิกฤตโควิด: ศักดิ์ครั้งนี้ใหญ่หลวงนัก ใจความสำคัญคือ การแพร่ระบาดของโควิด-19 ไปทั่วโลกมีผลกระทบทางเศรษฐกิจรุนแรง ถึงขนาดที่ว่าสามารถจะฉุดเศรษฐกิจโลกลงไปลึกแบบเหตุการณ์เศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ (Great Depression) เมื่อเก้าสิบปีก่อนได้ ขึ้นอยู่กับความรุนแรงและความยาวนานของการแพร่ระบาด และประสิทธิผลของมาตรการภาครัฐขนาดใหญ่และมาตรการด้านสาธารณสุขที่ออกมา

นับถึงตอนนี้ ค่อนข้างเป็นที่แน่นอนว่าเศรษฐกิจโลกสามารถหลีกเลี่ยงการซ้ารอย Great Depression ไม่เพียงเศรษฐกิจโลกในครึ่งปีหลังของปี 2563 จะฟื้นตัวได้ดีกว่าที่ทุกฝ่ายคาด แต่การค้นพบวัคซีนโควิด-19 ปิดประตูที่เศรษฐกิจโลกจะกลับไปหดตัวลึกเหมือนช่วงเดือนเมษายน-พฤษภาคม ที่มีการพร้อมใจกันลือคดวามทั่วโลก

อย่างไรก็ดี การกลับมาระบาดของโควิด-19 ในหลายประเทศ รวมถึงไทย ชี้ชัดว่าศึกราวนี้ยังไม่จบง่าย ๆ อย่างน้อยที่สุดในมิติของสาธารณสุข จนกว่าเราจะสามารถสร้างภูมิคุ้มกันหมู่ได้ ซึ่งสำหรับไทยคาดว่าจะไม่เกิดขึ้นก่อนปี 2565 ระหว่างนี้ จึงเป็นการพิสูจน์ฝีมือการประคับประคองเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการควบคุมการแพร่ระบาดของแต่ละประเทศ

โดยส่วนตัว ผมไม่คิดว่าผลต่อเศรษฐกิจของการระบาดของโควิด-19 รอบใหม่จะมากแบบรอบแรก แม้แนวโน้มการแพร่ระบาดจะรุนแรงกว่า ส่วนหนึ่งเป็นเพราะทิศทางเศรษฐกิจโลกได้กลับทิศเป็นขาขึ้น และจากประสบการณ์ในต่างประเทศในช่วงก่อนหน้า หลายประเทศที่เผชิญกับการระบาดรอบสองรอบสาม ก็สามารถดูแลให้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

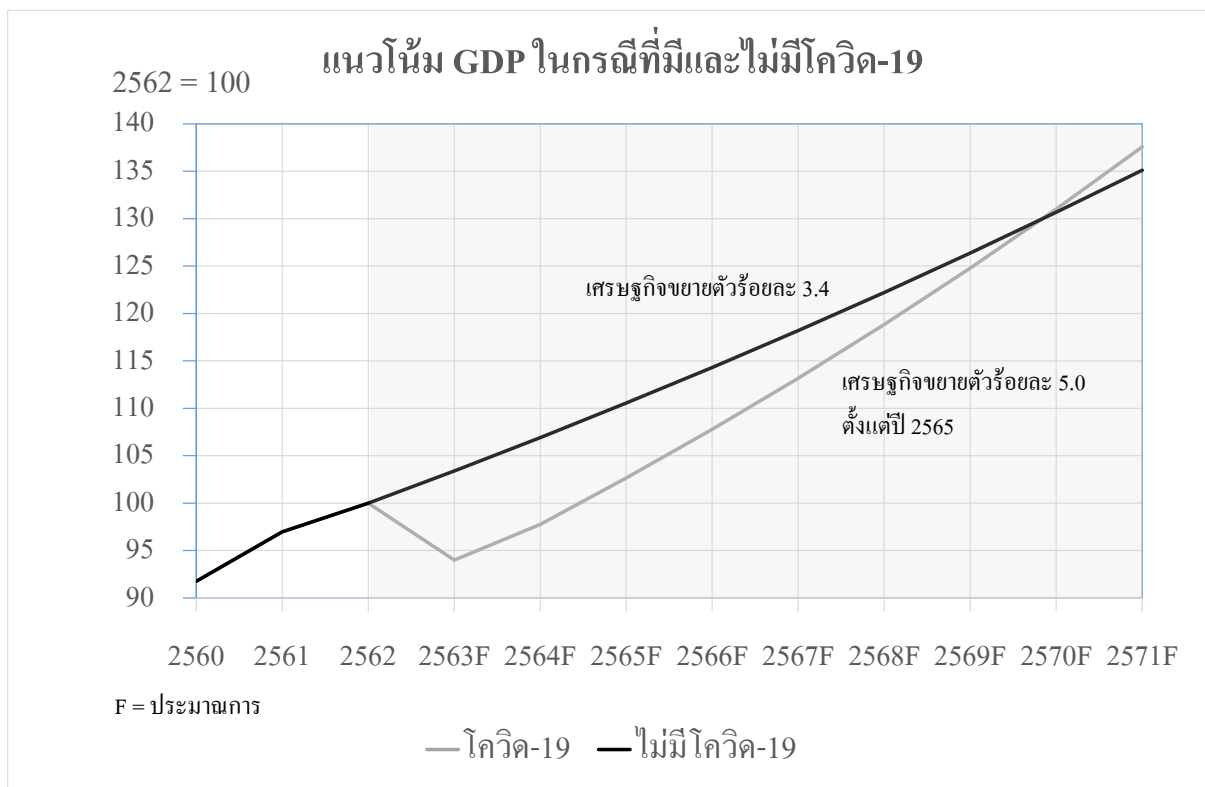
ทั้งนี้ ภาพรวมประมาณการเศรษฐกิจล่าสุดของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ซึ่งออกมาหลังจากที่เริ่มการระบาดรอบใหม่แล้ว ถือว่าดีขึ้นกว่าประมาณการรอบเดือนกันยายนพอสมควร แม้ประมาณการเศรษฐกิจของปี 2564 จะปรับลดลงจากร้อยละ 3.6 เป็นร้อยละ 3.2 แต่ก็ถือว่าเล็กน้อยมากเมื่อเทียบกับประมาณการปี 2563 ที่ปรับดีขึ้นจากติดลบร้อยละ 7.8 เป็นติดลบร้อยละ 6.6 ซึ่งดีกว่าสถิติติดลบร้อยละ 7.6 เมื่อปี 2541 และที่สำคัญ รอบนี้มีการประกาศประมาณการของปี 2565 ที่ขยายตัวร้อยละ 4.8 ซึ่งแสดงถึงการฟื้นตัวที่ต่อเนื่องของเศรษฐกิจ

แม้ ธปท. จะบอกว่ามีโอกาสที่จะเห็นเศรษฐกิจขยายตัวต่ำกว่าประมาณการ หากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในรอบนี้นำไปสู่การงดกิจกรรมทางเศรษฐกิจในวงกว้างอีกครั้ง แต่เศรษฐกิจไทยในปี 2564 ก็น่าจะยังขยายตัวเป็นบวกได้ ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่กำหนดทิศทางของเศรษฐกิจไทยในช่วงวิกฤตโควิด-19 คือ จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ โดยมีการใช้จ่ายกันเองในประเทศเป็นปัจจัยเสริม ซึ่งประมาณการเศรษฐกิจล่าสุดของ ธปท. ใช้สมมติฐานจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศในปี 2564 ที่เพียง 5.5 ล้านคน ซึ่งต่อให้ไม่มีนักท่องเที่ยวต่างประเทศเข้ามาเลย ไม่ว่าจะเพราะกลัวการติดเชื้อ หรือเพราะรัฐบาลยังคงจำกัดการเดินทางเข้ามาของนักท่องเที่ยว ก็ทำให้ประมาณการลดลงไม่มาก ต่างจากปี 2563 ที่จีดีพีต่ำ

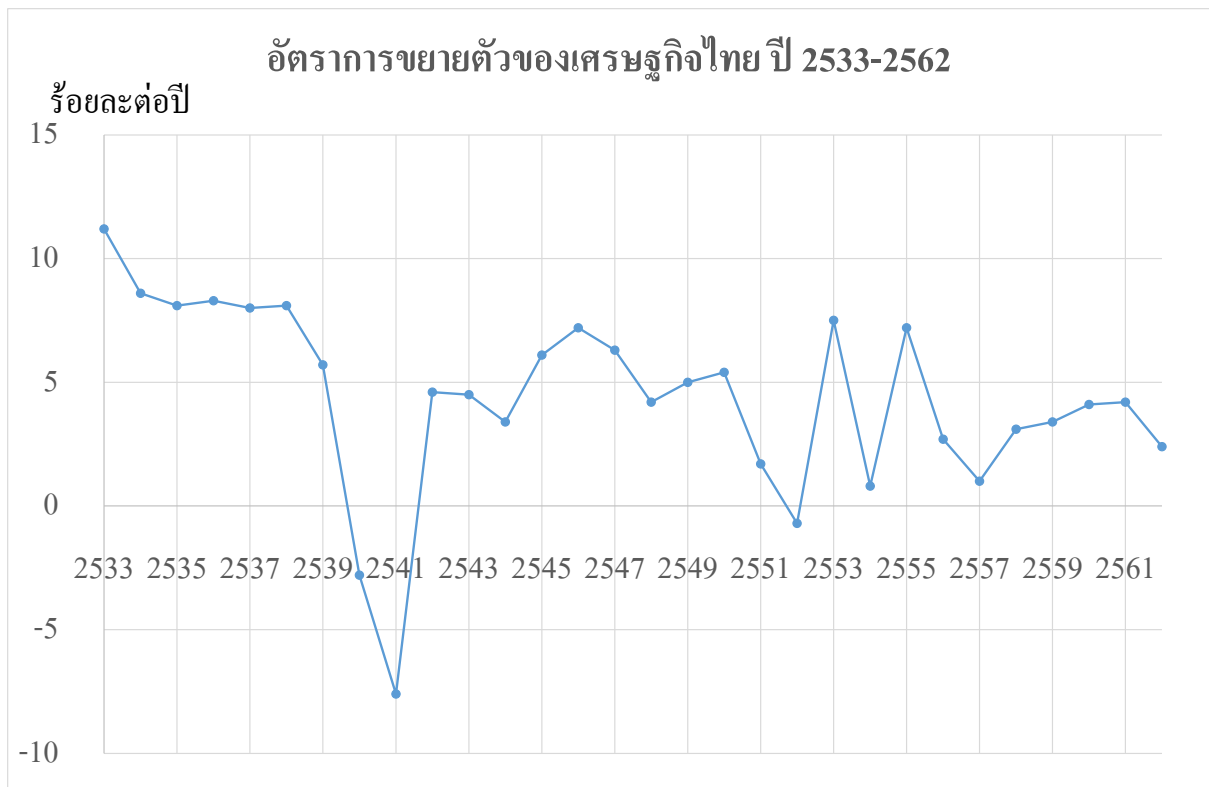
เพราะจำนวนนักท่องเที่ยวหายไปจากปี 2562 ถึงกว่า 30 ล้านคน คิดเป็นรายได้เงินตราระหว่างประเทศที่หายไป 15 ล้านล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 9 ของจีดีพีปี 2562

นอกจากนี้ ในส่วนของการใช้จ่ายกันเองในประเทศ ผมเชื่อมั่นว่าภาครัฐเรียนรู้การรักษาสสมดุลระหว่างเศรษฐกิจกับสาธารณสุขจากการระบาดรอบแรก และหากการแพร่ระบาดมีความรุนแรงมาก ภาครัฐก็มีความพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจจากมาตรการควบคุมการแพร่ระบาด และความไม่เชื่อมั่นในการใช้จ่าย โดยการออกมาตรการการเงิน การคลัง และสถาบันการเงินเพิ่มเติม ซึ่งจะทำให้ในที่สุดแล้ว เศรษฐกิจยังประคองตัวไปได้ ดังเช่นที่เห็นในหลายประเทศ

สิ่งที่ผมกังวลมากกว่า คือ ผลกระทบทางเศรษฐกิจของการระบาดรอบใหม่จะทำให้เวลาที่ต้องใช้ในการฟื้นตัวลากยาวออกไป การฟื้นตัวในทีนี้ ไม่ใช่การฟื้นตัวกลับไปสู่ระดับก่อนเกิดโควิด-19 ที่หลายสำนักคาดว่าจะใช้เวลา 2 ปี (ปี 2565) แต่หมายถึงการฟื้นตัวกลับไปสู่แนวโน้มเดิมในกรณีที่ไม่มีโควิด-19

เพื่อให้เห็นภาพ ในรูปประกอบ ส่วนที่เป็นเส้นทึบ ผมสมมติให้เศรษฐกิจไทยตั้งแต่ปี 2563 ขยายตัวร้อยละ 3.4 ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ย 5 ปี ของอัตราการขยายตัวเศรษฐกิจระหว่างปี 2558-2562 ไปเรื่อยๆ ส่วนที่เป็นเส้นประ ผมสมมติให้เศรษฐกิจหดตัวร้อยละ 6.0 ในปี 2563 และขยายตัวร้อยละ 4.0 ในปี 2564 ตามประมาณการของสภาพัฒน์ฯ ซึ่งสูงกว่าประมาณการของ ธปท. ทั้งสองปี จากนั้นให้เศรษฐกิจขยายตัวร้อยละ 5.0 ซึ่งเป็นเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ต่อเนื่องไปทุกปี พบว่า กว่าเส้นประจะไล่ตามเส้นทึบทันก็เป็นปี 2570 ซึ่งถ้าตัวเลขจริงออกมาต่ำกว่าที่สมมติไว้ การตัดกันก็จะลากยาวออกไปอีก ในมิติสาธารณสุข ศักนี้ อาจจะจบภายในสองสามปีเมื่อเรามีภูมิคุ้มกันหมู่ แต่ในมิติเศรษฐกิจ ศักนี้ยังอีกยาวไกล

ที่มกกังวลที่สุด คือ วิกฤตโควิด-19 จะมีผลถาวรต่อศักยภาพการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย จากประสบการณ์ในอดีต หลังวิกฤตปี 2540-41 และวิกฤตเศรษฐกิจโลกปี 2551-52 เราไม่เคยกลับไปขยายตัวได้สูงเท่ากับค่าเฉลี่ย 5 ปี ก่อนวิกฤต (ร้อยละ 7.6 และร้อยละ 5.6 ตามลำดับ) ได้อีกเลย ซึ่งหมายความว่า อัตราเฉลี่ยร้อยละ 5 ในช่วงปี 2565-2570 ที่ผมสมมติไว้ในส่วนของเส้นประเป็นสิ่งที่ทำหายยิ่ง

ดังนั้น การระคับระคองเศรษฐกิจในปี 2564 จึงมีความสำคัญมาก ขณะเดียวกัน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต้องร่วมแรงร่วมใจกันเร่งปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทย เพื่อยกศักยภาพในการเติบโตของเศรษฐกิจในโลกหลังโควิด-19 เพื่ออนาคตของลูกหลานเราครับ

บทความนี้เป็นข้อคิดเห็นส่วนบุคคล ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับข้อคิดเห็นของธนาคารแห่งประเทศไทย